

Алеко Константинов

Невероятно наистина, но
факт: 300 души на Черния
връх

При онази мамоновска епидемия за съставяние на всевъзможни акционерни дружества, която беше се разбушувала из нашата столица и грозеше да обхване всичките слоеве на обществото, при онази гешефтарска страст за купуване и спекулиране с разни акции, която беше заразила и млади, и стари и бе обърнала жадните погледи на всички към банките и банкерските кантори – трябваше да се намери някой да се провикне: „Ей, българино, стой бе, къде си се лутнал, не о хлебе едином жив будет человек...“ – и като ги отбие поне временно от пътя за Златния телец, да охлади що-годе страстта, която бе погълнала мислите и желанията на мнозинството. Българският народ проживява сега един интересен психологически момент, предизвикан от безсъвестното и крайно обидното за националната ни чест поведение, което държа средноевропейската преса по повод станалите напоследък у нас събития. Кръвните обиди, нанесени на народа ни, удариха истински патриотическата му струна и го накараха да се стресне и да почне да се сплотява, въвн от партийните интереси, на обща национална почва, като за отпор, за противовес на външното влияние, на външната експлоатация. Ето с какво се обяснява внезапно изникналата епидемия за сдружаване.

Но нека не се лъжем, че националното чувство у нас е кой знай колко укрепнало. Гъркът обича своята Гърция, защото всяка педя в неговото отечество мо напомня за славни исторически събития, на които свидетели са и до днес съществуващи паметници на висока култура. Швейцарецът обожавя своята Швейцария, защото всякой кът от неговото живописно отечество привлича посетители и му принася средства за съществуване. Ний – защо да си правим илюзия – не можем да се похвалим нито като гърците със славна история, нямаме и паметници, които да дават храна на националната ни гордост: защото, да заграбиш една изящно изваяна колона от някой гръцки храм, да я дотърриш до Търново, да я забучиш с главата надолу и при това накриво, да заровиш хубавите орнаменти, да издращиш надписите и вместо тях с букви, подобни на йероглифи, да напишеш: „цар всем българом и гръком“, едва ли с такъв подвиг ще докажеш високата си културност. Но ако нямаме славна история като гръцката, ний имаме чудна природа като швейцарската. Славното минало никак не топли сега бедния гръцки народ, а пък живописната природа топли, храни и облича швейцарците.

Ний не умеем да ценим и не сме привързани страстно кам нашата хубава природа. Защо? – Защото не я знаем, защото живописната природа не се изучава нито в кафенетата, нито в кръчмите. В кръчмите и кафенетата, сред удушливия дим, под влиянието на наркотическите и

спиртливи питиета и озлобените газети, ще постоянствуваш да въздишаш бабешки, да скверниш хубава България със стереотипните фрази: „А бе българска работа“, „българи-диваци, не ги ли знаеш“, „българия-дивотия“... А пък нито България, нито българите изобщо са диви, а сме диви и простаци ний, които знаем само да хулим, за да се покажем, че уж сме много видели и много знаем...

Ето горе-долу какви размишления наведоха пишущия тия редове на мисъл да напише оригиналната покана за Черни връх, която се появи миналата седмица в подлистник на в. „Знаме“. Идеята за подобна покана възникна в един тесен кръг отлюбители на българската природа. Ефектът, който произведе поканата, надмина стократно всякакви очаквания. Сега, след като бях честит да видя цял панаир на самия връхчец на Витоша, мога смело да попълня цитираната чужда фраза „Господа, изучете България, за да я обикнете“ и да прибавя:

– Господа, изучете всестранно българския народ и вий ще го обикнете; в него се крие потенциална сила, намерете здрав импулс и я превърнете в жива сила.

Тази мисъл е изказана от мене много по-рано, когато рисувах някои отрицателни чърти на българите, плод на изкълчен патриотизъм – но тогава съм изказал почти инстинктивно, а сега съм честити, че тази мисъл се потвърждава. В поканата имаше следующата фраза:

„Няма съмнение, че е още по-приятно да видиш от самия връх как изгрява слънцето... *но това удоволствие могат да си доставят само опитните туристи.*“

Знаете ли какъв беше резултатът? – *Около четиристотин души* през Драгалевци, през Беглер чифлик, през Бистрица, през Княжево плъзнаха през нощта срещу неделя по гърдите на Витоша и при изгряването на слънцето *триста души* бяха при Черния връх! Е, право да си кажа, туй благородно надпреварване ме поразя! Картината, която представляваше Витоша в събота през нощта, беше до такава степен величествена, щото се отказвам даже опит да направя за описанието ѝ. Онзи въодушевен фантастически устрем към небесата, чрез хиляди препятствия, онова стремително катерение по хрусталаци, по камънаци, на десетки наелектризиращи групи, развятото нарочно приготвено знаме, звуковете на една военна тръба сред пламналите тук-там огънове, онази фантастическа картина, осветена феерически от пълната луна... Господин Вазов, вий бяхте очевидец – опишете тази поражающа със своето величие картина.

За съжаление, за голямо съжаление времето на разсъмване се

развали: вятърът и студът разгониха твърде рано сбраните на Черния връх туристи, но при всичко това всякой очевидец, догде е жив, ще помни *панаира на Черния връх*.

Началото е неимоверно бляскаво. Сега остава да се уредим. Нека всички *основателни членове* (всички, които бяха в неделя на върха) и всички граждани, които желаят да се запишат за действителни членове, да заповядат на 2 септември в 6 часа вечерта в салона при фабриката на бр.Прошекови и там:

1. ще се прочете списъкът на записващите се и ще се допълни с незаписващите се основателни членове;
2. ще се открие подписа на действителни членове;
3. ще се избере временен комитет за изработване проект за устав и за облеклото на българските туристи и
4. ще се предложи, според сезона, една нова разходка на желаещите. (Умоляват се столичните вестници да напечатат безплатно тази покана.)

Не се ли интересувате да знаете като какви са тия 300 души, които на 27 август бяха на Черни връх? Его: 110 чиновници, 25 студенти, 15 учители, 20 ученици, 10 словослагатели, 10 търговци, 6 адвокати, 6 кундурджии, 4 печатари, 3 офицери, 3 запасни офицери, 4 типографи, 4 книгоvezци, 4 професори, 3 аптекари, 3 лекари, 2 кафеджии, 2 кръчмари, 2 прошенеписци, 2 механици, 2 дърводелци, по един: литератор, стенограф, гостилничар, войник, книжар, предприемач, скулптор, пенсионер, архитект, отговорен редактор, златар, терзия, художник, бояджия, словолитник, 2 бивши министри, 3 селяни, 4 жени и множество без означени занятия. Освен това има поне 50 души, които не успяха да се запишат. От 250 души записани около 150 са от Северна България, 50 от Южна и 30 от Македония. Останалите са от Добруджа, Бесарабия, Турция, Сърбия и няколко иностранци. Любопитен факт: при всичко, че някои погрешно се записаха като софиянци, пак от София имаше само около 28 души, когато от Свищов например имаше 25 души.

София, 19 август 1895 г.

КРАЙ

Източник: Словото

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3721>]